

Tamás Gáspár Miklós-nak nincsenek sebei, s a bosszút sose tartotta édesnek • Civilek vagyunk, sok dolog spontán történik • Egy politikus nem futhat el

Fotó: MORICZ ISTVAN

Erdélyből jött 1978-ban, s a földalatti mozgalomban az a legenda járta, hogy még Szolnoknál se járt a vonat, *Tamás Gáspár Miklós* már ellenzékbe vonult.

– A vonaton eszembe se jutott, hogy csatlakozzam az ellenzékhez. Hősködni egyébként se szeretek. Ám erkölcsi kötelességemnek tekintettem, hogy beszéljek az erdélyi dolgokról, hiszen onnan jöttem. Erdély vitt a föld alá, de aztán már nem volt megállás. Erkölcsi felháborodásomban belevetettem magam a sűrűjébe, szamizdatokat írtam, aláírásokat gyűjtöttem...

● **Milyen indokkal tették ki az ELTE bölcsészkaráról?**

– A hivatalos papíron is az állt: „ellenzéki tevékenységért”. Az utolsó téglát ak-

...él a vál

kor vettem ki a falból, amikor megírtam „Csöndes Európa” című pamfletemet a lengyel diktatúráról, vagyis a katonai puccsról. Még szerencse, hogy beszélek angolul, németül, olaszul, franciául és románul, valamint két holt nyelven, latinul és ógörögül, így nem haltam éhen. Nyelvórákat adtam és fordítottam...

● **Mikor kapta vissza a katedráját?**

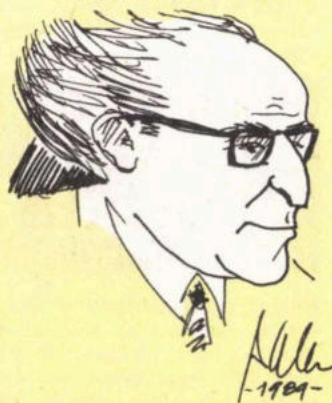
– Januárban, de most már a jogi karon tanítok...

● **A felesége angol, a kislányuk egyéves, s most egy kényelmes professzori székben üldögélhetne valahol Angliában.**

– Az egy másik élet. Nekem itt dolgom van, ezért indulok a képviselő-választáson is. Munkanélküliként kocsi nem futotta, s bár szeretnék jól élni, megvagyok így is. Anyámmal és a családommal kétszobás tanácsi lakásban élünk, s a hazán kívül van egy 8 éves fiam az előző házasságomból. Ők tartottak itthon és a magyar nyelv, nem a hatalom.

Dr. Balázs karikat

Szij Rezső,
a Magyar Néppárt jelöltje

Áldás, békesség!

Ennyi karikatúra mellett már csak afféle „sorsfintor”, hogy egy hiányzik; hogy a szerzőnek nem volt módja találkozni a Magyar Október Párt München – illetve Nádor – utcában lakó jelöltjével, Krassó Györggyel. Persze, az is lehet: a MOP-nak már fele sem tréfa

Tamás Gáspár Miklós,
filozófus, az SZDSZ jelöltje

Jobbra át!

mény, show legyen asztási procedúra!

● Sokakat megcsapott már a hatalom szele, s többen, még egy-két SZDSZ-tag is csodálkozott, amikor ön nem fogadta el Eörsi István ajánlatát...

— Eörsi szerint mi lennénk a két szélsőség az SZDSZ-ben, de én erről mást tar-

tok. Kis János szerint a liberalizmus két irányzata képviselteti magát a pártunkban. Az egyik, ahová én is sorolom magam, az egyéni szabadságot, a magántulajdont tűzte zászlójára, míg a másik az emberi jogokra, az igazságosságra eskü-

szik. A programunkkal mindkét szárny elégedett, tehát értelmes kompromisszum született. Az SZDSZ egyébként sem az egyetlen párt a világon, amely így állt föl. A termékeny feszültség amúgy is nélkülözhetetlen. Unatkoznék egy olyan pártban, ahol mindenki egyetért. Eörsinek egyébként nincs igaza: nem képviselék szélsőséget, sőt a tagság jelentős része, talán a többsége is közel áll hozzám. Eörsi viszont az SZDSZ baloldalán is magányos, hiszen szocialista, s ez nem egy szocialista párt. Természetesen ő is elfér benne...

● **Öt esztendeje leszólták, túlkiabálták a jelölőgyűlésen, sőt háborús uszítóknak neveztek. Most viszont diadalmasan léphetett fel az emelvényre a Katona József Színházban. Gyógyír ez az ünneplés az ön sebeire?**

— Nincsenek sebeim, s a bosszút sose tartottam édesnek. Tiltakozom is mindenféle törlesztés ellen. Máskülönben viszont nagyon fontos, hogy felrázzuk az embereket, élmény, show legyen a választási procedúra. Még csodák is történhetnek, ha megoldozunk érte.

● **A Spartacus presszóban, az ön fődahiszállásán, magam is tanúja voltam, amikor bosszankodott, hogy lassan megy a kampányszervezés, pedig sorompóba állt az SZDSZ kultúrcsoportja.**

— Civilek vagyunk, sok a spontán dolog. A kongresszusunk előtt elégett a dekoráció, Rajk Lacinak lerobbant a kocsija, amikor gyűlésre várták, én meg a minap elfelejtettem, hogy egy megbeszélésre vagyok hivatalos. Nincs még apparátus, s miután presszóban, lakásokban, sőt néha az utcán dolgozunk, nagy a fejtelenség.

● **Hetekig ön volt az ellenzék egyetlen jelöltje az V. kerületben, aztán az MDF megvonta a támogatását, s azóta más fronton is az SZDSZ elleniábas lett...**

— A helyi MDF-aktivistákkal ma is jó barátságban vagyok, bár ha meggondolom, Antall Józseffel is mindig jókat beszélgetünk a fogadásokon. Am a két szervezet gyorsan távolodik egymástól. Keserű csalódás ez nekem, mert én voltam az egyik az SZDSZ-ben, aki hitt az ellenzék összefogásában. Tévedtem, de hát honnan gondolhattam volna, hogy az MDF ilyen szeszélyes? Szombaton a 168 órában Kiss Gy. Csaba, majd Csengey Dénes még arról beszélt, hogy a céljaink többé-kevésbé megegyeznek, erre kedden bejelentik a bojkottot, ami felér egy hadüzenet-

tel. Holott a két hazafias párt között sok a hasonlóság. Az SZDSZ liberálisabb, nyugatosabb, az egyéni szabadságot védi, míg az MDF nemzetképe közösségi „kollektívista” egységbe szőlítja a magyarságot...

● **S talán ezért vonzóbb is, mint az SZDSZ európaisága...**

— Mi talán gyakrabban hivatkozunk az európai példákra, de ahogy a fórum a harmincas évek falukutatóit tekinti elődjének, úgy mi a Széchenyi–Kossuth–Deák liberális vonalat folytatnánk szívesen. A XIX. század volt Magyarország európai százada, s aztán elkanyarodtunk. A 80-as és 90-es években Magyarország volt a világ egyik sikertörtéje. Tíz esztendő alatt húzták fel Budapestet is hidastul, körutas-tul.

● **Meglepődtem, amikor Deákot említette, hiszen látszólag öntől mi sem áll távolabb, mint a deákos kompromisszumok.**

— Deák Ferenc 1867 előtt üldözött politikus volt, külföldön publikált, s falusi magányban élt. Ismerős helyzet... Az értelmes kompromisszumoknak pedig magam is híve vagyok, legfeljebb úgy ismernek, mint keményalkuvót. Azt is én mondtam az SZDSZ országos gyűlésen, hogy nem akarjuk megbuktatni a kormányt, velük akarunk tárgyalni. Az első cikkem — ami a legális magyar sajtóban (ÉS) megjelent — címe is az volt: „Fontolva haladás”. A radikalizmusom lassan már-már legendává válik, mert én publikálok, mondom a magamét. Nem is akarok elhallgatni, hadd tudják az emberek, mit gondolok, s így persze bírálhatnak, támadhatnak is. A politikus nem futhat el, ha visszabeszélnék vagy visszakérdeznék.

● **Nem panaszkodhat a nyilvánosságra, hiszen lassan nincs tévéita ön nélkül. Legutóbb is egy stúdióbeszélgetésből szinte kizárták a többiek, amikor Krausz Tamással, a BAL és az MSZMP népi demokratikus száljának egyik vezéralakjával vitáztok...**

— A BAL tagjai mindig is kedveltek, jókat vitatkozunk. Mást mondunk, de tiszteljük a vitát és egymást. Sose túmém el magam körül a boszorkányüldözést, olyan országban szeretnék élni, ahol a kommunisták is jól, biztonságban élnek. Nem kell szeretnem azokat, akiknek a jogiért küzdök. Ez a demokrácia.

Dalia László

úráival is politizál

Dr. Szalma Béla,
titkár, a HNF jelöltje

— A teniszpartik szünetében szívesen képviselnék benneteket

Dr. Balázs — akiről már előző számunkban is írtunk — nemcsak több diplomás, univerzális szakember, hanem rajzoló is. Hogy milyen, döntse el az olvasó, illetve ítéljék meg azok, akikkel együtt dr. Várkonyi Péter volt külügyminiszter képviselői helyére pályáznak. Íme a vetélytársak: Tamás Gáspár Miklós, az SZDSZ jelöltje, dr. Szalma Géza, aki a HNF színeiben indul, és Szij Résző, a Magyar Néppárt által ringbe küldött aspiráns. Amíg fent Tamás Gáspár Miklós a jó szó, addig dr. Balázs Péter ezúttal a rajz fegyverével korteskedik.

(taxi)